

DATOS IDENTIFICATIVOS

Estrutura e análise das linguas galega e española: Introducción á sintaxe

Materia	Estrutura e análise das linguas galega e española: Introducción á sintaxe			
Código	V01G160V01301			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2º	1C
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Soto Andion, Xose			
Profesorado	Soto Andion, Xose			
Correo-e	xsotoandion@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia presenta os conceptos, métodos e principais complexidades da sintaxe do galego e do español, exercitando a práctica da análise sintáctica e estudando os diferentes tipos de relacións e unidades sintácticas.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.

B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
(*)(*)	A3 A4 A5	B1
(*)(*)	A1 A4 A5 A6 A8 A9	B2 B4
(*)(*)	A5 A7	B3 B5

Contidos

Tema	
Tema 1. A sintaxe: delimitación do seu ámbito de estudo.	- A sintaxe e a súa relación cos demais compoñentes da gramática: morfoloxía, semántica, léxico□ Cómpre falar de morfosintaxe?
Tema 2. As relacións sintácticas	- Relacións paradigmáticas e sintagmáticas. i) Relacións secuenciais. ii) Relacións constitutivas. iii) Relacións conectivas ou conexións - Coordinación ou constelación - Subordinación ou determinación - Interordinación ou interdependencia iv) Relacións funcionais ou funcións - Funcións sintácticas e funcións semánticas.

Tema 3. As unidades sintácticas: palabra, frase, cláusula e oración.

3.1. Palabra e tipos de palabra (substantivo, adxectivo, pronome):
identificación e comportamento sintáctico.

3.2. Frase e tipos de frase

- Delimitación e caracterización
- Construcións endocéntricas e exocéntricas.
- Frases simples e frases complexas
- i) A frase nominal
 - A determinación, os determinantes e os modificadores
 - Frase nominal e frase substantiva: dous tipos frásticos distintos?
- ii) A frase preposicional (FP):
 - Estrutura da FP
 - i) O Director
 - ii) O Termo
 - iii) Outros tipos de frase
 - A frase adxectiva: estrutura
 - A frase adverbial: estrutura

3.3.. Cláusula e oración

- A cláusula como unidade sintáctica: trazos estruturais definitorios
- Argumentos obrigatorios e non obrigatorios
- Os eventos
- i) Definición e tipos
- ii) Animación, axentividade e noción de "control"
 - Predicados verbais e predicados non verbais
- i) A predicación non verbal
 - A cópula.
 - Esquemas locativos, existenciais, de estado e de caracterización.
 - Predicados básicos e predicados derivados
 - Incremento de funcións: a construción causativa
 - Construcións transitivas, intransitivas e semiintransitivas: medias, impersoais, reflexivas, pronominais e pasivas.
 - As funcións sintácticas na cláusula
- i) Funcións sintácticas. Delimitación e caracterización
 - Funcións obrigatorias e non obrigatorias
 - O Suxeito
 - A complementación: complemento directo, complemento, indirecto, complementos circunstanciais, complemento prepositivo, complementos predicativos (de suxeito e de complemento directo), atributo, complemento axente.
- ii) Funcións semánticas. Delimitación e caracterización: axente, forza, afectado, experimentante, beneficiado/prexudicado, situado, portador de estado

3. 4. Cláusulas complexas e oracións bipolares.

3.4.1. Correspondencias coa gramática tradicional.

3.4.2. Cláusulas complexas.

- i) Cláusulas de relativo
 - Pronomes relativos
 - Tipos de cláusulas de relativo
 - ii) Cláusulas completivas
 - Nexos
 - Tipos de cláusulas completivas
 - iii) Cláusulas adverbiais
 - Nexos
 - Tipos de cláusulas adverbiais
 - iv) Cláusulas de infinitivo
 - v) Cláusulas de xerundio
 - vi) Cláusulas de participio
 - Funcións das cláusulas integradas
 - i) Cláusulas integradas con función clausal
 - ii) Cláusulas integradas con función frástica
- 3.4.3. Oracións bipolares.
- Condicionais: nexos e tipos de condicionais
 - Adversativas: nexos e tipos de adversativas.
 - Concesivas: nexos e tipos de concesivas.
 - Consecutivas: nexos e tipos de consecutivas
 - Comparativas: nexos e tipos de comparativas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26	39	65
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	20	30
Traballos tutelados	8	20	28
Prácticas autónomas a través de TIC	0	9	9
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6
Traballos e proxectos	2	4	6
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	O docente explicará na clase os contidos do programa mediante textos de apoio, apuntamentos ou diapositivas de powerpoint, facilitando a recollida de material por parte do alumno, a resolución de dúbidas así como a participación e debate dos discentes en relación cos diferentes problemas que afectan á sintaxe do galego e do español.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente comentará na clase ou entregaralles por escrito aos discentes diferentes casos e problemas relacionados cos contidos da materia de sintaxe en xeral e coa análise sintáctica en particular.
Traballos tutelados	
Prácticas autónomas a través de TIC	O docente servirse da plataforma TEMA para facilitarles aos alumnos a realización de prácticas de análise sintáctica, lecturas e resumos, foros e comentarios e entrega de exercicios.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente comentará cos alumnos individualmente ou en pequenos grupos diferentes cuestións relacionadas coa resolución de problemas e exercicios así como cos traballos a realizar.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	O docente comentará cos alumnos individualmente ou en pequenos grupos diferentes cuestións relacionadas coa resolución de problemas e exercicios así como cos traballos a realizar.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia mediante textos de lectura obrigatoria e complementaria, apuntamentos, diapositivas powerpoint, contando coa participación activa dos discentes. Avaliación continua.	40
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente comentará cos discentes na clase ou nas titorías, e entregaralles por escrito a resolución de problemas puntuais sobre cuestións de sintaxe do galego e do español. Avaliación continua.	10
Traballos tutelados	O docente proporá aos discentes traballos dirixidos que han ser entregados antes de rematar o cuadrimestre.	10
Prácticas autónomas a través de TIC	O docente propoñerá aos discentes a participación en foros, wikis e prácticas sobre sintaxe a través da plataforma TEMA. Estas prácticas poden consistir na produción de textos sintacticamente ben elaborados, corrección de erros de sintaxe nos textos, cuestións puntuais de análise sintáctica, resumo e crítica de lecturas etc. Avaliación continua.	10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	O docente entregaralles aos discentes na clase ou a través da plataforma TEMA probas prácticas como corrección sintáctica de textos, elaboración de resumos sobre determinadas lecturas e outras tarefas relacionadas coa sintaxe do galego e do español. Avaliación continua.	8
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente entregaralles aos discentes na clase exercicios de análise sintáctica que máis tarde recollerá, corruxirá e comentará. Avaliación continua.	10
Traballos e proxectos	O docente propoñerá, escoitando a opinión dos discentes, traballar sobre temas concretos de sintaxe. Deberán ser entregados para ou expostos na clase. O discente poderá na clase ou nas titorías comentar as dúbidas e problemas que lle vaian xurdindo. Avaliación continua.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Haberá unha avaliación final en xullo para os que suspendan todo ou parte da materia polo método de avaliación continua, para os que se presenten só á proba final e para aqueles que non sigan o sistema de avaliación continua. A avaliación final consistirá nun exame que incluírá contidos das distintas partes indicadas e nun traballo, que determinará o profesor, sobre algún aspecto ou aspectos da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

utiérrez Ordóñez, S. (1997): *La oración y sus funciones*. Madrid: Arco/Libros.

_____ (2000): *Forma y sentido en sintaxis*. Madrid: Arco/Libros.

Porto Dapena, J. A. (1994): *Complementos argumentales del verbo: directo, indirecto, suplemento y agente*. Madrid: Arco/Libros.

_____ (1995): *El complemento circunstancial*. Madrid: Arco/libros.

Rojo, G.&T. Jiménez (1989): *Fundamentos del análisis sintáctico funcional, Lalia, 2*. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago.

RAE (2009): *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa-Calpe

Bibliografía complementaria

Alcaraz Varó, E. & M.A. Martínez Linares (2004): *Diccionario de Lingüística Moderna*. Barcelona: Ariel.

Bosque, I.&V. Demonte (eds.) (1999): *Gramática descriptiva de la lengua española*, tomos I e II. Madrid: Espasa-Calpe.

Duarte, I. / A. M^a. Brito (1996): "Sintaxe", en I. Hub Faria et alii (coord.): *Introdução à linguística geral e portuguesa*. Lisboa: Caminho, 247-302.

Busse, W. (coord.) (1994): *Dicionário sintáctico de verbos portugueses*. 2 vols. Amsterdam/Philadelphia. John Benjamins.

Cidrás, Francisco A. (1991): "As construcións pronominais en galego. ik, Simon C. (1997²): *The theory of functional grammar*. Berlín: Mouton de Gruyter.

García Miguel, J. M. (1995): *Las relaciones gramaticales entre predicado y participantes, Lalia, 2*. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago.

_____ (1995): *Transitividad y complementación preposicional en español. Verba*, anexo 40. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago.

Godard, D. (2004) (ed.): *Les langues romanes: problèmes de la phrase simple*. Paris: CNRS éditions.

Goldberg, A. E. (1995): *Constructions. A construction grammar approach to argument structure*. Chicago: Chicago University Press.

Halliday, M.A.K (2004³): *London: Arnold*.

Mindivil, J. L. (2004): "Estructura argumental, eventos y ergatividad", in Cano, P. et al. (ed.), tomo II. A. Madrid: Arco Libros, 1357-1368.

Moreno Cabrera, J. C. (2003): *Semántica y gramática. Sucesos, papeles semánticos y relaciones sintácticas*. Madrid: Machado Libros.

Soto Andión, X. (2000): "Algunhas estruturas de verbo causativo en galego moderno", in Englebert, A. et al. (1999): *Semantic issues in romance syntax. Structure, Meaning and Function*.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingüística: Introducción ao Estudo da Linguaxe e a Comunicación/V01G160V01105

Informática para a lingüística e a literatura/V01G160V01302

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua: Comunicación oral e escrita: Español I/V01G160V01101

Lingua: Comunicación oral e escrita: Galego I/V01G160V01201
